

Zsong a nyári rengeteg,
 Zeng a napsugár.
 Sárga búza megremeg,
 Sarlajára vár.
 Napraforgó napba néz,
 Lepke mondja: rózsaméz,
 Búza mondja: nyár.
 Rád szakadt a nyár, szivem,
 Forrón, gazdagon.
 Búzafürtös földeken
 Érik asztagom.
 Bókol már a telt kalász,
 Közeleg az aratás:
 Delet ért napom.
 Csorduló nyaram delén
 Fönn a hegyfokon,
 Szerteszét merengek én
 Völgyön, partokon.
 Mostan mindent értek én,
 Most ez élő földtekén
 Minden fű rokon.
 Lelkem, élő lant-ideg,
 Most be jó neked!
 Minden, minden a tied:
 Földek és egek!
 Zsongd az ég-föld-szív zenét,
 Emberét és Istenét:
 Zsongd ki mélyedet.
 (Sík Sándor: Nyári zsongás)

BULÁNYI GYÖRGY

A HAZAI KATOLIKUS EGYHÁZ EL- MÚLT FÉLSZÁZADA ÉS JELENE...

Hölgyeim és Uraim, Testvéreim Jézus Krtisztusban!

Jézustól a 20. századig

A fordítók kedvéért igyekszem tömondatokban beszélni. Félszázadnál kicsit régebről kell kezdenem. Ha nem is Ádám-Évánál, de Jézusnál. Tanítványainak mondta: „Ha engem üldöztek, titeket is üldözni fognak.” Hát őt üldözték. Saját vallásának, nemzetének főpapjai gondoskodtak arról, hogy kivégezzék. Mért üldözték? Egy jó hír miatt:

XXIII. évfolyam 6. – 7. szám 2016. június - július

A Koinónia régebbi számai elérhetők: www.faragoferenc.webnode.hu

Bulányi Gy.: A hazai katolikus egyház...	3163
Benyhe B.: Kétféle ember...	3166
Merza J.: Kósza gondolatok...	3170
Lénárd Ö.: Koncentrált támadás II.	3174
Máté-Tóth A.: Amor vacui	3180
Gromon A.: Megtorpedózott példabeszédek	3184
Garay A.: És még miről?	3188
Farkas I.: Paprikás krumpli	3193
Dryp Kerti napló	3198
Hollay K.: Az úgynevezett szentségek	3200
Barcza B.: Az Emberhalász...	3201
Bulányi Gy.: Egyházrend	3202
Faragó F.: Tanyai szilánkok...	3205

«Az emberi elköteleződés folyóirata – családunkért, nemzetünkért, mindenkiért – Isten Országáért megvalósulásáért.»

Elérhetőség: koinonia.tarsak@gmail.com

lehetséges az Isten Országá. E célból tanítványokat gyűjtött. Közösséggé szervezte őket. Elmondta nekik az Ország megvalósulásának a titkát: kivétel nélkül minden embert szeretniök kell. Mit értett ezen? Szolgálniok kell embertársaikat, meg kell osztaniok velük javaikat, szelídeknek kell lenniük. Azaz el kell utasítaiok maguktól az uralkodást, a kiváltságkergetést és az erőszakoskodást. Ezért üldözték őt a főpapok. Nem értették meg őt. Tanítványai sem, akik azt remélték, hogy Jézus megszabadítja nemzetüket a római megszállóktól. Azt meg végleg nem értették, hogyan engedhette meg Isten a Golgotát. Aztán jött Pál: megmagyarázta, hogy Isten nemcsak megengedte, hanem akarta is a Golgotát. Ennek fejében volt hajlandó kiegesztelődni az emberiséggel. Most már megbocsátja bűneinket, ha megkeresztelkedünk, ha belépünk

az egyházba. Ezzel megindul a tanítványok körében egy elfelejtési folyamat. A jóhírt kezdjük elfelejteni. Azt, hogy Isten mindenkit szeret. Azt, hogy nekünk is mindenkit szeretnünk kell. Azt, hogy csak az szereti Istent, aki minden embert szeret. Csak idő kérdése volt, hogy egészen elfelejtsük a jóhírt. A negyedik század elejére ez is meglett. Elfogadjuk a római császár kinyújtott kezét, s megteremtjük a fából vaskarikát: kiváltságos államegyházza leszünk, uralkodó, gazdag és fegyverforgató keresztényekké, leszünk. Nagy sikereket érünk el. Egymást és a nem-keresztény népeket gyilkolva mi hódítjuk meg a világot. Mi tesszük rabszolgává az afrikaiakat, irtjuk ki az indiánokat, s gazdagabbak vagyunk mindenkinél.

1945február

Ebbe születek bele. Ebben szentelnek keresztény, katolikus pappá, tábori lelkésznek is kiképezve. Éppen félszázada. Januárban volt az aranymiséim. A háborút elveszítjük, ateista hatalom szállja meg országukat. A tanultak alapján készülök a vértanúságra. 1945 februárjában, Debrecenben vagyok, ottani rendi, piarista gimnáziumunkban tanítok: magyar és német nyelvet, meg irodalmat. Oda érkezik egy javakorabeli horvát pap. Kisközösségeket hoz létre. Megmagyarázza, hogy az egyház hamarosan csak az ilyen pár fős „illegális” kisközösségekben fog tudni tovább élni. Elhiszem neki. Csinálom a kisközösségeket. Előveszzük a Szentírást. Felfedezzük Jézust, a jóhírt, hogy szeretnünk kell ellenségeinket is.

Megállapítjuk, hogy az elmúlt kétezer évnek, kereszténységünknek vajmi kevés köze van Jézushoz. Mi keresztények akarunk lenni, Jézus tanítványai.

1945-től 1964-ig

A 4. század óta állam és egyház, főpap és király egy hájban eveznek. Mi sem természetesebb ennél. Állampolgár is vagyok, egyháztag is vagyok. Az egyháztag katonáskodik az államnak, az állam építi a templomot. A teljes egyetértés, a jóviszony érdekében az egyház konkordátumot köt az állammal. Pl. XII.Piusz Hitlerrel is. A pápa meg is akarja győzni az angolszászokat, hogy ne verjék egészen agyon Hitlert, különben a ruszkiak beszabadulnak Európába, és ez nem lesz jó. Füttyülnek rá, s a ruszkiak beszabadul. Beszabadul, és nem akar konkordátumot kötni, diplomáciai viszonyt sem akar.

A pápa erre a kemény kezű Minszentyt nevezi ki magyar prímásnak. Halálra szánt ember. Letartóztatása előtti napokban mondja nekem: „Párttitkárok” sohasem határozhatják meg az Egyház magatartását... Az egyháztörténetet pedig nem azért tanultuk, hogy régiségtani ismereteinket gyarapítsuk. Táguló szívvel hallgatom szavait: Jó uton járok, egyházunk bíborosa is azt gondolja, amit én: kell tudnunk Isten ügyéért vértanúvá is lenni. 1948 karácsonyán elviszik, életfogytiglani börtönre ítélik. Rákosi elvtárs nem a Vatikánnal, ő csak a magyar püspökökkel akar tárgyalni. Sikerül neki. Térdre kényszeríti őket. 1951-ben az ávosok beülnek a püspöki aulákba. A hierarchia megfélemlzése után következik a kisközösségeké. 1952-ben

van az első Bulányi-per. Letartóztatják a munka országos vezetőit. Engem, mint fővádlottat életfogytiglani börtönre, a többieket 14, 10 és 7 év börtönre ítélik. XII.Piusz pápa megdorgálja a püspököket: nem volt jogotok tárgyalni, megegyezni. Magasztalja a vértanúkat, imádkozik a hallgató egyházért.

1964-től 1976-ig

Halála után fordulat következik be a Vatikánban. Megszületik a Vatikán keleti politikája. Kisebbségbe kerülnek a Zsinaton és utána is azok, akik úgy gondolják, hogy az Egyháznak el kell ítélnie a bolsevizmus embertelenségeit. Kisebbségbe kerülnek, akik úgy gondolják, hogy jobb, ha nem nevezhet ki püspököket a Vatikán, mint ha olyanokat nevez ki, akiket a pártállam elfogad. Húsz év megszállás után, 1964-ben a Vatikán részleges megállapodást köt a magyar pártállammal. Miközben a börtönök tele vannak hitük miatt odahurcolt papokkal, megindul a pártállam szemében megbízható személyek püspökké szentelésének a folyamata. Hamarosan több püspökünk lesz, mint amennyi a jelenleginél háromszor nagyobb Nagy-Magyarországon volt 1920 előtt. Az értékrendünk a fejtetetjére áll. Aki korábban hősnek és engedelmesnek számított, engedetlennek minősül. Aki korábban megalkuvónak és engedetlennek számított, engedelmesnek minősül. A Vatikán kicsalja Mindszentyt Szabadság-téri börtönéből és megfosztja érseki székétől.

1976-től 1979-ig

1976-ban a pártállam aláírja a Helsinki Paktumot, s nincs módja tovább bebörtönözni a föld alatti, a kisközösségi egyház építőit. Mindszenty utódjának, Lékai bíborosnak adja át a kisközösségek felszámolásának a feladatát. Lékai elvállalja. A titkos rendőrség kinyomozza lelkigyakorlataink helyét, idejét; majd értesíti erről az érseki főhatóságot, s a helynök vagy az irodaigazgató kiszáll a helyszínre, hogy szétzavarja a lelkigyakorlatozókat.

1979-től 1982-ig

1979-től kezdve a bázisközösségek BOKOR nevezetű válfajának tagjai megtagadják a katonai szolgálatot. Három év börtönre, fegyházra ítélik őket, a Bokor papjait pedig mint felbujtókat a püspökök szuszpendálják, kényszer-internálják. A bírósági tárgyaláson katolikus fiataljainknak szemébe vágják bírái: „Magukat saját püspökeik is elítélik”. Magamat, mint legfőbb felbujtót egyházi bíróság elé állítanak, majd nyilvánosságra hozzák, hogy tévtanító vagyok, s megfosztanak a nyilvános papi működés jogától. Az ország papságát pedig felszólítják, hogy velem s a hozzám tartozókkal, tehát a Bokorral, ne vállaljanak közösséget. Egyháztörténetünk talán legnagyobb szégyeneként ezt megteszik a valamikor velünk együtt szenvedők, a másfajta bázisközösségekhez tartozók is. Szabad utat kapnak ennek fejében lelkipásztori munkájukhoz a pártállamtól is, a velük kollaboráló püspököktől is.

1979-től 1993-ig

Mivel mindez a vatikáni pálfordulás következménye, 1983-ban Casaroli nyilvánosan felszólít, hogy engedelmessékedjem püspökeimnek. Nem mondja meg, hogy mi-
ben. Hogyan is mondhatná, hiszen a kisközösség, a lelki-
gyakorlatok és a katonáskodás megtagadása az, amiben
engedetlenkedünk. Írásaim a Hittani Kongregáció elé ke-
rülnek. Tanításaimból nem kell visszavonom semmit,
csak alá kell írnom egy 12 pontból álló szöveget, melyet
a Kongregáció a Zsinat tanításából állított össze szá-
momra. Három napi gondolkodási időt kapok. Három nap
és három éjjel gondolkodom, majd aláírom, de hozzára-
kok egy 13. pontot ugyancsak a Zsinat tanításából, mely
így hangzik: „Az isteni törvény rendelkezéseit lelkiismer-
tetében fogja fel az ember; köteles is lelkiismeretét hűen
követni, hogy eljusson az Istenhez. De nem is szabad aka-
dályozni őt abban, hogy lelkiismerete szerint cselekedjék,
és csak saját lelkiismeretének tartozik engedelmessékedni.”
Ez 1985-ben történt. A Vatikán ma is, a pártállam bukása
után négy évvel, ugyanazt kívánja tőlem: írjam alá a 12
pontot, a 13.-nak hozzárakása nélkül. A pápa idén január-
ban felszólította püspökeinket, hogy tanúsítsanak irán-
tunk megbocsátó készséget, ha megváltoztatjuk teológiai
nézeteinket.

A fentiekben megrajzolt vatikáni politika következmé-
nyeként jogilag ugyan nem vagyunk kiközösítve, de ki
vagyunk zárva a katolikus közéletből. Pl. írásainkat temp-
lomokban, egyházi boltokban tilos terjeszteni, magamnak
pedig aranymisémet a volt pártfőiskola ebédlőjében kel-
lett elmondanom, templomot hozzá nem kaphattam. A
pártállam bukása után kinevezett püspökök ugyanúgy el-
határolják magukat tőlünk, mint a pártállamtól kinevezett
régebbiek.

Következtetések

Ideje levonni a következtetéseket.

1. Meg lehet találni a módját annak, hogy ne üldözzék az
egyházat: be kell állnia az üldözők közé. Tévedett a hor-
vát pap. A bolsevizmus szekerét tolvaj is tovább tud élni a
„létező” egyház, ha nem is a Jézustól akart szekértolókkal
tud dolgozni. Mikor a pápa itt járt, csak velük konceleb-
rált. Börtönviselt papjaival nem.

A civil társadalom sem végzi el magán az átvilágítást Ma-
gyarországon, miért végeznél akkor az Egyház? Ahogy
nem érvényes egyházi körökben Jézusnak az a szava,
hogy üldözni fognak titeket, ugyanúgy nem érvényes az a
szava sem, hogy ti vagytok a világ világossága ... a föld
sója.

Ebbe a helyzetbe nem lehet belenyugodni. Vállalni kell
tovább a hűséget Jézushoz. Meg kell fizetnünk érte az
árat. Folyamatosan. Milyen árat? 45-től 76-ig üldözött az
állam. 76-tól 89-ig közösen üldözött az állam és az egy-
ház. 89-től kezdve már csak az egyház egyedül. Ha pon-
tatlanul beszélek, amikor hierarchia helyett az egyház
szót használom, akkor ezt csak azért teszem, hogy a hie-
rarchiát segítsem eszmélni: ő is Jézus egyházába tartozik,
s ideje legalább Gamálielre figyelnie, s nem kiutálni

akarni az egyházból azokat, akik hűségesek akarnak ma-
radni a jézusi örökséghez. Ha mást nem tudnak, hát visel-
jenek el bennünket. Ma. Hátha ez a toleránns magatartás
hozzásegíti őket holnapra ahhoz, hogy felismerjék Jézus
evangéliumát, s észerevegyék, mi az, ami azzal összefér
és mi az, ami nem.

Minden civilizáció és minden egyház kihullik az idő ros-
táján, amely nem képes vállalni, amit a kairos kíván. Vi-
lágfaluvá lettünk, s a jelen kairos-ban Isten nem keveseb-
bet kíván, mint hat milliárd embernek odaültetését az élet
asztalához. S aki uralkodni, kiváltságokkal bírni és fegy-
verekkel operálni akar, az a halál útját választja: az
atomháborút, a bioszféra pusztulását, egy harmadik világ-
háborút, a folytonos háborúk borzalmát. Aki viszont Jé-
zust követve elutasítja az uralkodást, a kiváltságot, az erő-
szakot, s hajlandó kicsi, szegény és üldözött lenni, annak
reménye van arra, hogy teljesíteni tudja a kairos paran-
csát. Adja Isten, hogy akik a „keresztény” nevet viselik,
ne a halálbrigádhoz, hanem a Jézus útját választók közé
tartozzanak.

És a jelen...

Hierarchiánk ráhajt, hogy minél több kiváltságot biztosít-
son a maga ügyének az új politikai berendezkedés részé-
ről. Állami költségvetésből igényel és kap támogatást
ügyeihez: a hitoktatás költségeit teljes egészében az ál-
lamháztartás fedezi. Csak a liberális pártok kormányra ju-
tásától remélhető ennek az abszurd helyzetnek a megszű-
nése. Ha majd egyházunk rá lesz utalva a tagság szabad
adományaira, akkor valami új kezdődhetik életünkben.
Enélkül akligha.

A pártállammal kooperáló múltját felejtendő hierarchiánk
ráhajt, hogy a jelenleg érvényesülő ultrakonzervatív ró-
mai egyházvezetés kívánalmaihoz minél teljesebben fel-
zárkózzék.

Teológiailag: lelkiismereti szabadság helyett abszoluti-
zálja saját „autentikusnak” mondott nézeteit, befa-
gyasztva vele minden ökumenizmust.

Morálteológiailag: a konfliktusok erőnemalkalmazásos
kezelése helyett a katonáskodást természetes követel-
ménynek tekinti a katolikusok számára, újra kiépítve a tá-
bori lelkészi „szolgálatot” („apostol” — katonai munde-
rban).

Egyháztanilag: tehetetlenül nézi a klérus fogyását, örege-
dését, bizalmatlan a laikusok szolgálatával szemben ... ka-
tasztrófális összeroppanásunknak nézve elébe.

Politikailag: nem a kisközösségek munkája által létrejövő
megújulásban reménykedik, hanem a hierarchiát feltétle-
nül támogató politikai kurzusokban.

Mindezzel szemben — a kicsi a szép. Ugyanazt kell tehát
csinálnunk, amit eddig: barátokozni a jézusi tartalmak
megértése és gyakorlása jegyében.

Elhangzott a KAIROS-konferencián 1993 áprilisában
Székesfehérvárott.

Megjelent: Karácsonyi Ajándék 1993 / I. kötet